

Prameny a literatura:

Adresář republiky Československé pro průmysl, živnosti, obchod a zemědělství. Sv. II, Praha, Rudolf Mosse 1930, s. 2039-2042.

Family Löw. Compiled by F. G. Löw. Vienna, London. Largely Based on Dr. Alfred Löw (Verbally 1920, his Family History 1933), pag. 10-13.

Haus – Kataster der Stadt Friedeck. Zusammengesellschaft vom Stadtbaume nach dem Grundbuchstande vom Jahre 1914. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, R 358, s. 3-28.

Hurt, Rudolf: Dějiny Frýdlantu nad Ostravicí. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, rkp. č. 530, 302 s.
Frýdecko-Místecký kraj. Neodvislý týdeník hájící národní a kulturní zájmy čes. lidu na Těšínsku, IV., č. 18 ze soboty 7. května 1927, s. 2.

Kalus, Karel: Židé na Frýdecku. Vlastivědný ústav – museum Frýdek-Místek (Muzeum Beskyd), Rkp č. 19, 17 s.

Kalus, Karel: Frýdek – město pěti kostelů. In. 60. let Frýdecké spořitelny. Nákladem Frýdecké spořitelny, Frýdek 1929, s. 72-75.

Katalog hospodářské a hospodářsko-průmyslové výstavy v Místku. Výstavní výbor, Místek 1894. 98 s.

Kraus, Bernhard: Denkschrift zur Feier des sechzigjährigen Bestandes des Tempels der. Israelit. Kultusgemeinde Friedek-Mistek. Frýdek-Místek 1925. 27 s. + příl.

Kronika městečka Frýdlantu nad Ostravicí. SOkA Frýdek-Místek, č. kart. 54.

Linhart, František: Dějiny Místku v 19. století. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, rkp. č. 1516, 578 s.

Linhart, František: Kniha o Místku. Místek 1929, s. 163, 234.

mč: Židovský hřbitov se obnovuje až díky mezinárodní pomoci. Region – Frýdecko-Místecko, 1997, 3, č. 34 ze dne 26.8., s. 2.

Myška, Milan: Opožděná industrializace Pobeskydí. Supplementum 10. Lnářský a bavlnářský průmysl na Frýdecko-Místecku do začátku tovární výroby. Textlen, a. s. Trutnov 1991. 129 s.

Myška, Milan: Příspěvek k dějinám frýdeckých Židů. Těšínsko, 1974, č. 4, s. 20.

ot: Vyvrácené a poničené náhrobky na frýdeckém židovském hřbitově objevili redaktoři Regionu F-M. Region – Frýdecko-Místecko, 1997, 3, č. 38 ze dne 23. 9. 1997, s. 1.

Polášek, Jaromír: Beskyde, Beskyde, kdo po tobě ide? Scénář ke stejnojmenné výstavě, konané ve dnech 16. 5. – 30. 6. 2002. Muzeum Beskyd, Frýdek-Místek 2002. 126 s.

Polášek, Jaromír: Židé na Frýdecko-Místecku. Region, Frýdecko-Místecko, 1, 1995, zvláštní číslo a č. 1, 14 s.

Polášek, Jaromír: Židovští podnikatelé a Frýdek-Místek. Region, Frýdecko-Místecko, 1, 1995, č. 2 (13. 6. 1995), s. 14.

Polášek, Jaromír: Židovští podnikatelé a Frýdek-Místek II. Region, Frýdecko-Místecko, 1, 1995, č. 4 (27. 6. 1995), s. 14.

Polášek, Jaromír: Frýdecko-místecké záhady I-III. Region, Frýdecko-Místecko, 1, 1995, č. 5 (4. 7. 1995), s. 14; č. 6 (11. 7. 1995), s. 14; č. 7 (18. 7. 1995), s. 14.

Polášek, Jaromír: Češi a Němci I. Náš domov pod horami. Region, Frýdecko-Místecko, 1, 1995, č. 18 (3. 10. 1995), s. 14.

Polášek, Jaromír: Češi a Němci II. – V. Region, Frýdecko-Místecko, 1, 1995, č. 19-22 (10. 10, 17. 10., 24. 10., 31. 10.), s. 14.

Polášek, Jaromír: Podnikatelská historie. In.: Novodobí podnikatelé – Frýdek-Místek a okolí. Profil, Liberec 1998, s. 6-53.

Polášek, Jaromír: Naši zmizelí židovští sousedé. Scénář ke stejnojmenné výstavě, konané ve dnech 27. 10. – 28. 11. 2004. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek 2004. 141 s.

Polášek, Jaromír: Židé na Frýdecko-Místecku. Region – Frýdecko-Místecko, 1995, 1, zvláštní číslo a č. 1-3, 14 s.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Soupis zemřelých a dokumentace náhrobků na frýdeckém židovském hřbitově. Zpráva z výzkumu. Frýdek-Místek 2000-2004.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Ve stínu frýdecké synagogy. Historie Židů na Frýdecko-Místecku. Frýdek-Místek, Muzeum Beskyd 2000. 39 s. ISBN 80-86166-05-8

Polášek, Jaromír: Ve stínu frýdecké synagogy. Sborník z konference Židé a Morava 1996, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 1997, s. 46-59.

Polášek, Jaromír: Frýdecká synagoga a její zánik v roce 1939. Sborník z konference Židé a Morava 1997, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 1998, s. 116-117.

Polášek, Jaromír: Podnikatelská historie. In.: Polášek, Jaromír; Strakošová, Věra: Novodobí podnikatelé – Frýdek-Místek a okolí. Profil, Liberec 1998, s. 6–53.

Polášek, Jaromír: Pivo a kořalka byly populární, ale udolaly i ty sebevětší hrdiny (Z historie vaření piva a výroby lihovin v okrese). Region, Frýdecko-Místeko, 6, 2000, č. 18 (2. 5. 2000), s. 17.

Polášek, Jaromír: Vrchnost si často stěžovala na dělníky ve frýdlantských hutích. Region, Frýdecko-Místeko, 6, 2000, č. 21 (23. 5. 2000), s. 17.

Polášek, Jaromír: Údery hamerních kladiv oznamovaly přítomnost Frýdlantu. (Výroba železa). Region, Frýdecko-Místeko, 6, 2000, č. 22 (30. 5. 2000), s. 21.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Židé a jejich obraz v pověstech, pohádkách, příslovích a dalších projevech lidové tvořivosti na severovýchodní Moravě a ve Slezsku. Sborník z konference Židé a Morava 1999, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2000, s. 118-123.

Polášek, Jaromír (rpl, pol): Patriot. Zajímavosti z Frýdlantu nad Ostravicí a okolí. Neprodejná příloha týdeníku Frýdecko-Místeko. Region, Frýdecko-Místeko, 7, 2001, č. 21 (22. 5. 2001), 4 s. (příspěvky – Hostinským se ve Frýdlantě vždy dařilo, V ondřejnické jeskyni se skrývali zbojníci, Duch ondřejnického rytíře hlídá poklad, Kostlivec vyléčil pijana, Páter Tagliaferro vytáhl do boje s kořalečným morem).

Polášek, Jaromír: Židovská komunita ve Frýdlantě nad Ostravicí. Sborník z konference Židé a Morava 2002, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2003, s. 157-166.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Židovský hřbitov ve Frýdku-Místku. Sborník z konference Židé a Morava 2004, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2005, s. 178-186.

Polášek, Jaromír: Židovské památky na Frýdecko-Místecku. Cieszyńskie studia muzealne, Cieszyn, Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Muzeum Těšínska 2005, s. 247-260.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Židovské podniky a domy ve Frýdku-Místku. Sborník z konference Židé a Morava 2005, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2006, s. 51-71.

Polášek, Jaromír: Závěrečná zpráva k výzkumnému úkolu 401 – Územní plošný a oborový výzkum industriálního dědictví (2002-2006). Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Ostrava 2006. 86 s.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Židé a jejich zasahování do veřejné správy a společenského života ve Frýdku a Místku (1870-1939). Sborník z konference Židé a Morava 2006, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2007, s. 68-86.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: P. Jan Evangelista Tagliaferro – bojovník proti židovským prodejcům alkoholu. Sborník z konference Židé a Morava 2007. Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2008, s. 88-94.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Likérka Herrmann Löw – Koloredov. Sborník z konference Židé a Morava 2010. Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2011, s. 130-149.

Polášek, Jaromír; Polášková, Jiřina: Židovské stavby ve Frýdku-Místku. Sborník z konference Židé a Morava 2022. Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 2023, v tisku.

Krůl, Martin; Polášek, Jaromír; Szpyra, Janusz: Prapory z území Těšínského Slezska v muzejních sbírkách. Sztandary z terenu Śląska Cieszyńskiego w zbiorach muzealnych. Těšínský muzejní sborník, 3, 2007, Muzeum Těšínska a Muzeum Śląska Cieszyńskiego v Cieszynie, Český Těšín 2008, s. 261-294.

Spyra, Janusz: Organizace židovských náboženských obcí v Rakouském Slezsku na základě zákona z 21. března 1890. Sborník Židé a Morava, Muzeum Kroměřížska, Kroměříž 1998, s. 17-25.

Spyra, Janusz: Zarys dziejów żydowskiej gminy wyznaniowej we Frydku-Mistku. Rukopis, 1997, 21 s.

Stammbaum der Teschner Zolpächterfamilie Singer – Glesinger. Zusammengestellt 1920-1991 von F. G. Löw, Wien – London, pag 1-2.

Škaruda, Dominik: Dějiny Místku. Neúplný rukopis, Mus. odbor Matice Místecké F XXII, 147 s.

Sy: Náhrobky na hřbitově ničili hlavně nedospělí vandalové. Region – Frýdecko-Místeko, 1997, 3, č. 42 ze dne 21.10., s. 4.

Židovský náboženský spolek (mj. stanovy 1896, seznam členů ŽNS), prameny z let 1881-1886, 1895-1900. SOkA Frýdek-Místek, sig. 547 D, č. kart. 111, 113.

Židovský podpůrný spolek (mj. Židovský podpůrný spolek bři. Neumannů z r. 1896), prameny z let 1890-1903. SOkA Frýdek-Místek, sig. 548 E, č. kart. 122.

Židovský žákovský spolek, prameny z roku 1913. SOkA Frýdek-Místek, sig. 718 X 9, č. kart. 187.

Židé, židovská synagóga (mj. vypálení synagógy 15.6. 1939, seznamy), prameny z let 1939-1941. SOkA Frýdek-Místek, sig. 867 XIV 172, č. kart. 290.

Židovská náboženská obec (mj. stanovy ŽNO), prameny z let 1920-1942. SOkA Frýdek-Místek, sig. 783 V 45, č. kart. 253.

Židovský majetek (mj. soupis a prodej), prameny z let 1943-1944. SOkA Frýdek-Místek, sig. 917 XIV 172, č. kart. 301.

Židovští obchodníci, prameny z let 1806-1849. SOkA Frýdek-Místek, sig. 536, č. kart. 33.

Židovská synagoga. Popis historie frýdecké synagogy. Autorem pravděpodobně Karel Kalus, odborný učitel z Frýdku. Vlastivědný ústav – museum Frýdek-Místek (Muzeum Beskyd), Rkp č. 763, 3 s.

Židovské muzeum Praha, dokumentace židovských obcí, Frýdek-Místek, fond „Silesia“ nr. 123 ze dne 13. října 1882, s. 4 – židovský hřbitov ve Frýdku.

Popisky k fotografiím:

foto 1:

Frýdecká synagóga a židovská škola. Kolem roku 1912. Sbírka manželů Poláškových.

foto 2:

Arcivévoda Friedrich Habsburg, poskytl pozemek na stavbu frýdecké synagogy. Na záběru před kasárnami v Těšíně. Rok 1909. Sbírka manželů Poláškových.

foto 3:

Pohled na frýdeckou synagógu a židovskou školu od Štěpnického údolí. Kolem roku 1907. Sbírka manželů Poláškových.

foto 4:

Frýdecká synagóga od Štěpnického údolí, v popředí německý hoteliér Hupper Chamrad z Frýdku. Rok 1932.

foto 5, 6:

Desky Desatera ze štítu frýdecké synagógy – litina, výška 240 cm. Osazeny v roce 1896 při přestavbě synagógy podle projektu stavitele Rudolfa Aulegka. Odlila arcivévodská slévárna Isabella Hütte v Bašce. Muzeum Beskyd Frýdek-Místek.

foto 7:

Rituální vykuřovadlo z frýdecké synagógy – litina, pokovené, šířka 17,3 cm, výška 22 cm. Soukromá sbírka.

foto 8:

Židovská škola na ulici Tří Prutků (Revoluční) ve Frýdku. Kolem roku 1912. Sběrka manželů Poláškových.

foto 9:

Různé fotografie ze skautského hnutí Techelet Lavan ve Frýdku, 1925-1939. Sběrka manželů Poláškových.

foto 10, 11:

Bývalá židovská škola a „Gemeinde Haus“ na Revoluční ulici ve Frýdku. Dnešním majitelem je fa. Chironax. Foto manželé Poláškoví.

foto 12, 13:

Židovský hřbitov ve Frýdku – budova s obřadním sálem, kterou dnes využívá Církev adventistů sedmého dne. Foto manželé Poláškoví.

foto 14, 15, 16, 17:

Náhrobky na židovském hřbitově ve Frýdku. Foto manželé Poláškoví.

foto 18:

Hrobky Adolfa Landsbergra a Julia Neumanna na židovském hřbitově ve Frýdku. Foto manželé Poláškoví.

foto 19:

Čilý obchodní ruch v Radniční ulici ve Frýdku. Vpravo obchod konfekcí židovského obchodníka Bertholda Marchsfelda. Rok 1900. Sběrka manželů Poláškových.

foto 20:

Nárožní dům Ferdinanda a Eleonory Kornfeldových na Radniční ulici ve Frýdku. v tomto domě byla velká pamí pekárna. Rok 1900. Sběrka manželů Poláškových.

foto 21:

Většina židovských firem a továren byla ve Frýdku soustředěna v dolní části třídy Františka Josefa I. (dnes Masarykova třída) a na Nádražní ulici. Kolem roku 1905-10. Sběrka manželů Poláškových

foto 22:

Domovský list pro MUDr. Eduarda Aufrichta, 31. 5. 1918. Státní okresní archiv Frýdek-Místek.

foto 23:

Pergamen s dvěma pasážemi Tóry Dt 6,4-9 a Dt 11,13-21 ze schránky Mezua na veřejných vily Herrmanna Löwa, majitele likérky v Místku – Koloredově. Ve vlastnictví rodiny Ing. Pavla Löwa (1952-2016) z Ostravy.

foto 24:

Gong (k přivolání služby) z židovské rodiny Mosaz, průměr základny 100 mm, šířka Davidovy hvězdy 205 mm, výška 248 mm. Dřevěná palička. Konec 19., začátek 20. století. Sběrka manželů Poláškových.

foto 25:

Nádoba na víno – mosazná slitina, konec 19. století, šířka 24 cm, výška 43 cm. Soukromá sbírka.

foto 26:

Pohár k ranní a večerní modlitbě Kiduš. Stříbro, pohár uvnitř a dekorativní prvky pozlacené, hebrejský nápis. Průměr talířku 148 mm, základna poháru 61 mm, hrdlo poháru 81 mm, výška poháru 127 mm. Výrobní značka „Sterling by Wetafim“. Konec 19., začátek 20. století. Soukromá sbírka.

foto 27:

Album zemřelé Lisi Teitelbaum, která zemřela 25. října 1925, rozměry 175 x 245 mm. Dny podle křesťanského kalendáře, na které připadá výroční den úmrtí Lisi Teitelbaum. Soukromá sbírka.

foto 28:

Modlitební – rituální šál Talit. Vlna krémové barvy s černými pruhy, v rozích vyvázány čtyři cicity, v horní části uprostřed atara ze zlaté dracounové porty, 2. polovina 19. století. Délka 1560 mm, šířka 760 mm. Soukromá sbírka.

foto 29:

Židovský učenec – olejomalba, rozměry: 47 x 60 cm, konec 19. století. Autorem je významný židovský malíř Jeguda Pen (1854-1938), zakladatel vitebské školy Jegudy Pena, který byl učitelem světoznámého malíře Marca Chagalla. Soukromá sbírka.

foto 30:

Potravinové lístky pro Židy z doby Protektorátu. Soukromá sbírka.

foto 31, 32:

Ing. Vilém Rosenfeld maluje na vrcholu Prašivé v Beskydech. Obrázek Ing. Viléma Rosenfelda – František „Merville“ Špaček z Frýdku (1880-1944). Sběrka manželů Poláškových. Vrchní lesní rada Ing. Vilém Rosenfeld (24. 4. 1876 Těšín – 30. 12. 1955 Frýdek), zvelebovatel moravskoslezských lesů, zejména v oblasti Beskyd, lesní pěstitel, ochranář, zlepšovatel a odborný spisovatel. Taxátor státních lesů nově zřízeného ředitelství ve Frýdku (1919), pak vrchní lesní rada nad převzatými lesy lichteinsteinského panství Hanušovice, Ruda na Moravě a Lanškroun. Ve svých literárních pracích uložil zejména kritické poznámky ke stejnorodým smrkovým porostům, často postihovaným zejména v oblasti Beskyd kalamitami, sněhovými polomy. Okruh pěstitelských zájmů je patrný již z titulu jeho literárních prací: Sněhový polom v Beskydách (1924), Cesta a cíle výchovy, těžby a využití dřeva (1932), Nová pilka na vyvětvování (1936), Vyvětvování (1938), Nutnost oklešťování (1938), K dějinám oklešťování ve východním Slezsku (1938) a Důležitost včasného vyvětvování (1938). Z oboru ochrany lesa se uvádějí práce: Z praxe boje proti lesním škůdcům (1926), Tuhá zima 1928-29 a její vliv na jedli (1930), Škody vzniklé hrabáním steliva (1933). Svůj názor na problém vztahu zvěře a lesa uložil do pojednání Biologická rovnováha v lese (1938). Velké popularity dosáhla doma i v zahraničí (Německo, Polsko, Japonsko) Rosenfeldova vyvětvovací pilka Beskyd. V posledních letech svého života se věnoval studiu dějin beskydských lesů společně s Dr. Ing. Aloisem Jenčíkem a pokoušel se nově řešit problém osídlení beskydských lesů goraly a otázku salašnictví. Jeho dcerou byla malířka Eliška Servátková – Rosenfeld z Frýdku (1915-2008).

foto 33, 34:

Komentovaná prohlídka frýdeckého židovského hřbitova, 7. 5. 2017. Foto Jiřina Polášková.

foto 35, 36, 37, 38:

Ukázky evidenčních archů židovských obyvatel Frýdku-Místku z období Protektorátu. Sbírka manželů Poláškových.

foto 39, 40:

Pietní akt k výročí vypálení frýdecké synagogy, 10. 6. 2019. Foto manželé Poláškoví.

foto 41, 42, 43:

Odhalení prvních Stolpersteinů ve Frýdku-Místku, 21. 9. 2022. Foto Jaromír Polášek.

foto 44:

Vypálená synagoga v Třinci, podzim 1939. Sbírka Henryka Wawreczky.

foto 45, 46, 47:

Bývalá obřadní síň a náhrobky na židovském hřbitově v Jablunkově, 2001. Foto Jaromír Polášek

foto 48:

Bývalý rabinát židovské obce ve Frýdku-Místku (dům s hrázděným štítem) byl zbořen v září – říjnu 1985 (na záběru těsně před zbořením), Foto z věže frýdeckého zámku, září 1985, autor Jaromír Polášek.

foto 49:

Továrník Adolf Landsberger z Frýdku (5. 5. 1840 – 25. 5. 1914) na obraze ze sbírek Muzea Beskyd Frýdek-Místek.

foto 50:

Rundtův nájemní dům a Rundtova kavárna v Místku, 1908. Ludwig Rundt, bohatý židovský podnikatel, vlastnil velkou dřevozpracující firmu (cca 300 zaměstnanců) a bytové domy. Sbírka manželů Poláškových.